

Veronika Štenclová

Název příspěvku

Komplexní náhled na problematiku sociální integrace jedinců opouštějících ústavní péči za účelem osamostatnění se (Comprehensive view of the issue of social integration of individuals leaving institutional care in order to become independent)

Klíčová slova v ČJ

dětský domov; kvantitativní výzkum, připravenost; samostatnost, self – efficacy, ústavní péče

Klíčová slova v AJ

children's home; quantitative research, preparedness; independence, self-efficacy, institutional care

Cíle v ČJ

Popsat současný stav systému péče o děti v dětských domovech v České republice v kontextu přípravy na jejich samostatný život. Vymezit proces přípravy dětí na odchod z dětských domovů do samostatného života i s jejími specifiky. Zjistit subjektivní pohled dospívajících na připravenost na odchod z dětského domova.

Teoretická východiska v ČJ

Dětské domovy poskytují zázemí dětem, které vlivem nejružnějších okolností nemohou vyrůstat ve své původní rodině. Tyto děti mohou setrvat v dětských domovech do své zletilosti, v případě, že se připravují na své budoucí povolání, lze tuto dobu prodloužit až do 26 let. Jedinci, kteří stráví dlouhodobý pobyt v ústavním zařízení, mají značné potíže při adaptaci na samostatný život. Mívají problémy v psychické i sociální oblasti a jejich socializace a úspěšné fungování ve společnosti bývá v mnoha ohledech značně ztíženo. Příprava na samostatný život je významnou fází sociálně rehabilitačního procesu v zařízeních náhradní výchovné péče a doposud mu nebyla věnována ze strany odborníků dostatečná pozornost. Nedostatečná je v této oblasti také česká legislativa či metodická koncepce.

Metodologie v ČJ

Výzkumné šetření bylo realizováno ve dvou fázích. V první fázi byl výzkumným nástrojem dotazník vlastní konstrukce. Základní soubor tvořili ředitelé všech dětských domovů v České republice (N=131). Do výzkumu se zapojilo 98 respondentů, návratnost tedy byla 75 %. Ve druhé fázi probíhal sběr dat taktéž dotazníkovým

šetřením, které bylo adresováno klientům, kteří v dohledné době opustí dětský domov za účelem osamostatnění se. Kromě dotazníku nestandardizovaného byl využit i standardizovaný dotazník pro zjištění self – efficacy. Data od 208 klientů byla podrobena statistickému zpracování dat pomocí parametrických i neparametrických testů.

Závěry v ČJ

Ředitelé dětských domovů se snaží děti na odchod do společnosti připravit. V tomto snažení jim pomáhají např. neziskové organizace a podpůrné programy. Osvědčeným přístupem je také participační edukační přístup. Efektivitu celého procesu však snižuje např. kontakt dítěte s biologickou rodinou a její přetrvávající negativní vliv na něj. Klienti se především obávají situací v oblasti hledání práce, bydlení a finančních záležitostí. Získaná data byla také srovnávána s vnímáním vlastní účinnosti klientů. Ti, kteří mají vyšší svou self - efficacy, se cítí být také lépe připraveni na odchod ze zařízení.

Souhrn příspěvku v AJ

Children who have been living in institutional care for a long time have problems in the psychological and social areas. Research goals are describe and define the process of preparing children to leave children's homes in independent life and with its specifics and find out the subjective view of adolescents on their readiness to leave the children's home. The research was conducted in two quantitative phases. Research tools were questionnaires. The data were evaluated descriptively and subsequently verified by statistical processing of hypotheses. For example, non-profit organizations and support programs help to socialize individuals. A participatory educational approach is also a proven approach. The effectiveness of the whole process is negatively influenced, for example, by the contact of the child with the biological family. Clients themselves are particularly concerned about finding work, housing and financial matters. Obtained data were also compared to self efficacy clients.

Bibliografie

Běhounková, L. (2012). Fenomén odchodu do samostatného života dítěte vyrůstajícího v náhradní výchovné péči. Praha: Togga.

Matoušek, O., Pazlarová, H. & Baldová, L. (2008). Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mládeže s důrazem na mladistvé odcházející z ústavní výchovy. Praha: Člověk hledá člověka.

Škoviera, A. (2007). Dilemata náhradní výchovy: Teorie a praxe výchovné péče o děti v rodině a v dětských domovech. Praha: Portál.